

»γιών. Ὁ πνευματώδης Λουκιανὸς ἀναφέρει πολλὰ τοιαῦτα ἐν τινι διατριβῇ του. Καὶ ὁ Κικέρων δὲ ἐν τῷ ὠραίῳ διαλόγῳ του περὶ γήρατος »παρέχει ἐνθαρρυντικὸν ἐπίσης παράδειγμα διὰ »τῆς ζωῆς ἐν αὐτῷ ἀπεικονίσεως τοῦ Κάτωνος, »ὅστις ἀναδείξας ἀδάμυστον ἐνεργητικότητα ὡς »βῆταρ, ὡς συγγραφεὺς, ὡς πολιτικὸς, ἐν πολέμῳ, ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ, ἀπέθανε πλέον ἢ ὀγδοηκοντοῦτης, ἔχων εἰσέτι ἀμυαίας ἀπάσας αὐτοῦ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις.

»Κατερχόμενοι δ' εἰς μεταγενεστέρην ἐποχὴν »ἔχομεν τὸν Κασσιόδωρον ζήσαντα, ὡς λέγεται, »ἐπέκεινα τῆς ἑκατονταετηρίδος. Κατὰ τοὺς νεώτερους χρόνους ὁ Φοντενέλλος ἐχρημάτισεν ἐπὶ »ἐξήκοντα ὄλα ἔτη γραμματεὺς τῆς ἐν Παρισίοις »Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἀπεβίωσε δὲ ἑκατοντοῦτης κατὰ τὸ 1757. Ὁ δὲ Κος Chevreuil, »εἷς τῶν μεγαλειτέρων χημικῶν τῶν καθ' ἡμᾶς »χρόνων, ἐξακολουθεῖ εἰσέτι, εἰς ἡλικίαν ἐνενήκοντα καὶ τεσσαρῶν ἐτῶν, ἐξακτῶν δραστηρίως »τοῦ καθηγητοῦ καὶ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ τὰ καθήκοντα. Ὡστε ἡ διανοητικὴ ἐργασία συντηρεῖ »μᾶλλον ἢ ἐξάντλει τὸν βίον. Μᾶθημα τοῦτο καλὸν, ὡς συμπέρασμα βιβλίου σκοποῦντος τὴν »ἐξιστόρησιν τῶν βιβλίων».

»Ἄς εὐχόμεθα μακρὸν εἰσέτι βίον καὶ εἰς τὸν γενναῖον γέροντα, οὗτινος ἡ διαυγὴς διάνοια ἀναπληροῖ τὸ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπικαθίσαν, κακῇ μοίρᾳ, σκότος.

Ἐν Παρισίοις.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἐκτορος Μαλὸ βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Παγκαθῆ].

Συνέχεια· ἰδί σελ. 649.

ΚΑ'

Ὁ Κύννος.

Ἄφ' οὗ δὲ μᾶς ἀφῆκεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βόβ, τὸ πλοῖον ἔμεινε σιωπηλὸν ἐπὶ τινι χρόνον, καὶ ἄλλο δὲν ἠκούομεν πλὴν τοῦ ἀνέμου, βοῶντος εἰς τὰ σχοινία, καὶ τῆς θαλάσσης, κροτούσης κατὰ τῆς τρόπιδος. Βαθμηδὸν ὅμως ἐξύπνησε. Βήματα ἀντήχησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, σχοινία ἐπιπτον, τροχαλιὰ ἔτριζον, ἀλύσεις ἐτυλίσσοντο καὶ ἐξετυλίσσοντο, ὁ ἐργάτης βαρέως ἐστρέφετο· ἴστιον ἀνεσύρηθη, τὸ πηδάλιον ἠκούσθη στενάζον, τὸ πλοῖον ἔκλινε πρὸς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν, καὶ ἤρχισε νὰ κινῆται ὡς αἰώρα πρὸς ἄνω καὶ κάτω. Εἶχομεν ἀναχωρήσει· ἐσώθη.

Βοᾶσα καὶ ἤσυχος κατ' ἀρχὰς ἡ κίνησις αὐτῆ, μετ' ὀλίγον ἔγινε ταχύτερα καὶ τραχύτερα. Τὸ πλοῖον ἐβυθίζετο κυλιόμενον, καὶ πάλιν κύματα βιαίως κατερῆγγυντο κατὰ τῆς πρύμνης ἢ κατὰ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς του.

— Δυστυχῆ Ματτία! εἶπον εἰς τὸν σύντροφόν μου, λαμβάνων τὴν χεῖρά του.

— Δὲν βλάπτει, ἀπεκρίθη. Ἐσώθη. Ἄλλως τε τὸ ἤξευρον ὅτι θὰ τὰ ἔχωμεν ταῦτα. Ἐι τῆς

ἀμάξης ἔβλεπον ὅτι ὁ ἄνεμος εἰκίνει τῶν δένδρων τὰς κορυφὰς, καὶ ἔλεγον κατ' ἑμαυτὸν ὅτι εἰς τὴν θάλασσαν θὰ χορεῦσώμεν. Χορεῦομεν, ἰδοῦ.

Τὴν στιγμήν ταύτην ἠνεώχθη ἡ θύρα τοῦ κοιτῶνος ἡμῶν.

— Ἄν θέλετε ν' ἀναβῆτε εἰς τὸ κατάστρωμα, εἶπεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βόβ, δὲν ὑπάρχει πλέον κίνδυνος.

— Ποῦ ὑποφέρει τις ὀλιγώτερον; ἠρώτησεν ὁ Ματτίας.

— Κεῖμενος.

— Σᾶς εὐχαριστῶ. Μένω ὡς εἶμαι, κεῖμενος. Καὶ ἐξετάθη εἰς τὰς σανίδας.

— Ὁ ναύτης θὰ σοὶ φέρῃ ὅ,τι χρειάζεσαι, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Σᾶς εὐχαριστῶ. Ἄν ἤμπορῇ νὰ μὴ ἀργήσῃ, θὰ ἔλθῃ ἐγκαίρως.

— Ἀπὸ τώρα;

— Ἦρχισε πρὸ καιροῦ.

Ἦθέλησα νὰ μείνω πλησίον του, ἀλλὰ μ' ἐστειλεν εἰς τὸ κατάστρωμα, ἐπαναλαμβάνων μοι·

— Δὲν βλάπτει, ἐσώθη. Ποτὲ ὅμως δὲν ὑπέθετον ὅτι θὰ ἠψυχαιστούμην ἔχων τὴν ναυτίαν.

Ὅταν ἀνέβην εἰς τὸ κατάστρωμα, δὲν ἐδυνήθη νὰ σταθῶ ὀρθιος, καὶ ἠναγκάσθη νὰ στηριχθῶ κροτούμενος ἀπὸ σχοινίου. Ὅσον μακρὰν ἐδύνατο τὸ βλέμμα νὰ βυθισθῇ εἰς τῆς νυκτὸς τὰ σκότη, ἐβλέπομεν λευκὴν ἀφροῦ ἐπιφάνειαν, ἐφ' ἧς ἔτρεχε τὸ πλοίαριον ἡμῶν, κλίνον ἐπὶ τὴν μίαν πλευρὰν ὡς ἂν ἔμελλε ν' ἀνατραπῇ. Ἄλλὰ δὲν ἀνετρέπετο, καὶ ἐνίοτε ἀνεγείρετο ἐλαφρῶς, ἀναπνδῶν εἰς τὰ κύματα, καὶ φερόμενον καὶ ὠθούμενον ὑπὸ δυτικῷ ἀνέμου.

Στραφεὶς πρὸς τὴν ξηρὰν, εἶδον τὰ φῶτα τοῦ λιμένος ὡς σημεῖα μόνον πλέον φαινόμενα ἐντὸς τῆς ἀτμώδους σκοτίας, καὶ ὡς ἐξησθένουν καὶ ἠφανίζοντο ἄλλα μετ' ἄλλα, μετ' εὐαρέστου αἰσθήματος ἀπελευθερώσεως ἀπεχαιρέτησα τὴν Ἀγγλίαν.

— Ἄν ὁ ἄνεμος ἐξακολουθήσῃ ὡς πνέει, μοὶ εἶπεν ὁ πλοίαρχος, δὲν θὰ φθάσωμεν ἐξώρας ἀπόψε εἰς Ἴσιγνύ. Ταχὺ πλοῖον εἶναι ἡ Ἐκλειψίς.

Ὀλόκληρος ἡμέρα θαλάσσης, καὶ ὑπὲρ τὴν ἡμέραν μάλιστα. Ὁ δυστυχὴς Ματτίας! Καὶ νύχαιστέτο ἔχων ναυτίαν!

Παρήλθεν ὅμως ἡ ἡμέρα αὕτη, ἢ ἐγὼ ἐδαπάνησα ὀδοιπορῶν ἀπὸ τοῦ καταστρώματος εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος εἰς τὸ κατάστρωμα. Ὅτε δὲ ποτε συνδιελεγόμην μετὰ τοῦ πλοίαρχου, ἐξέτεινεν οὗτος τὴν χεῖρα πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ, καὶ ἐκεῖ εἶδον ὑψηλὴν λευκὴν στήλην, διαγραφομένην ἐπὶ τοῦ λευκοκυάνου ὀρίζοντος.

— Τὸ Βαρρλέρ, μοὶ εἶπε.

Ἐσπευσα τρέχων κάτω νὰ φέρω τὴν καλὴν εἰδησίαν εἰς τὸν Ματτίαν. Ἐβλέπομεν λοιπὸν τὴν Γαλλίαν. Ἄλλὰ μέχρις Ἴσιγνύ ἡ ἀπόστασις εἶναι ἀλόγη μεγάλη, διότι ἔπρεπε νὰ παραπλεύσωμεν

Σηκουάναν. Ἄν δὲν τὸν εὐρωμεν εἰς τοῦτον τὴν ποταμὸν, τὸν ζητοῦμεν ἔπειτα εἰς τὸν Λήγειρον, εἰς τὴν Γαρόννην, εἰς ὅλους τοὺς ποταμοὺς τῆς Γαλλίας, καὶ θὰ τὸν εὐρωμεν.

Δὲν εἶχον τί ν' ἀντιτάξω εἰς τὴν ιδέαν τοῦ Ματτίας, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν Σηκουάναν, καὶ νὰ παρακολουθήσωμεν προσαναβαίνοντες τὴν δεξιὰν ὄχθην του.

Ἄφ' οὗ δ' ἐφροντίσαμεν περὶ ἡμῶν, καιρὸς ἦτον νὰ μεριμνήσωμεν καὶ ὑπὲρ τοῦ Κάπη. Ἄφ' οὗτοῦ ἐβάφη κίτρινος, ὁ Κάπης δὲν ἦτον δι' ἐμὲ πλέον ὁ Κάπης. Ἦγοράσαμεν λοιπὸν μαλακὸν σαπώνιον, καὶ εἰς τὸν πρῶτον ῥύακα θν ἀπηντήσαμεν τὸν ἐτρίψαμεν εὐρώστως, ἀντικαθιστῶντες ἀλλήλους ὅταν ἀπνυδῶμεν.

Ἄλλ' ἡ βαφὴ τοῦ φίλου ἡμῶν Βὲβ ἦτον ἀρίστης ποιότητος, καὶ μᾶς ἐχρειάσθησαν πολλὰ βαπτίσεις καὶ πολλοὶ σαπωνισμοί· ἔπρεπε δὲ καὶ ἐβδομάδες καὶ μῆνες νὰ παρέλθωσι πρὶν ὁ Κάπης ἀναλάβῃ τὸ φυσικὸν χρομᾶ του. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ Νορμανδία εἶναι ὁ τόπος τῶν ὑδάτων, καὶ καθ' ἐκάστην ἐδυνάμεθα νὰ τὸν λούωμεν.

Διὰ Βαυεύζης, Καὲν, Πον-Λεβὲκ, καὶ Ποντ-Ἰνδερὲρ ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Σηκουάναν κατὰ τὴν θέσιν Λα-Βουίλλ.

Ὅταν περὶ τὸ τέλος μιᾶς ἡμέρας ὁδοιπορίας προεκύψαμεν ἀπὸ δρόμου συνεσκιασμένου, καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς λόφων συνδένδρων εἶδομεν αἴφνης ἐμπρὸς ἡμῶν τὸν Σηκουάνα διαγράφοντα μεγάλην καμπύλην περὶ ἡμᾶς, καὶ ἡσύχως κυλιόμενα τὰ ἥρεμα καὶ ἰσχυρὰ ὑδάτα του, ἃ ἐκάλυπτον πλησίον πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια πέμποντα μέχρις ἡμῶν τὸν καπνὸν των, ὁ Ματτίας ἐκήρυξεν ὅτι ἡ θέα αὕτη τὸν συμφιλιοῖ μετὰ τοῦ ὑδάτος, καὶ ὅτι ἐννοεῖ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ δλισθαίνῃ τις ἐπὶ τοῦ ἀταράχου αὐτοῦ ποταμοῦ, μετὰ τῶν χλοερῶν πεδίων, τῶν καλλιεργούμενων ἀγρῶν, τῶν σκοτεινῶν δασῶν, ὅν ὦν περιεστέρητο ὡς διὰ κορωνίδος πρασίνης.

— Νὰ εἶσαι βέβαιος, μοι εἶπεν, ὅτι εἰς τὸν Σηκουάναν περιέφερον ἡ κυρία Μίλλιγαν τὸν ἀσθενῆ της υἱόν.

— Θὰ τὸ μάθωμεν ἐρωτῶντες τοὺς κατοικοῦς τοῦ χωρίου ἐκεῖ κάτω.

Ἄλλὰ δὲν ἤξευρον τότε ὅτι εὐκόλως δὲν ἐρωτῶνται οἱ Νορμανδοί, διότι σπανίως ἀπαντῶσι κατὰ τρόπον ὀρισμένον, καὶ ἐξ ἐναντίας ἐρωτῶσι τοὺς ἐρωτῶντας οἱ ἴδιοι.

— Ἐρωτᾶτε διὰ πλοῖον τῆς Ἀβρας ἢ τοῦ Ῥουάν; — Εἶναι πέραμα; — εἶναι τρεχαντήρι; εἶναι λέμβος; εἶναι σχιδία;

Ἄφ' οὗ δ' ἀπηντήσαμεν εἰς τὰς διαφορὰς ταύτας ἐρωτήσεις, ἐξελάθωμεν σχεδὸν ὡς βέβαιοι ὅτι ὁ Κύκρος ποτὲ δὲν ἐφάνη εἰς τὴν Λα Βουίλλ, ἢ ὅτι, ἂν ἐπέρασεν, ἦτον νύξ, καὶ οὐδεὶς τὸν εἶδε.

Ἐκ τῆς Λα Βουίλλ ἐπήγαμεν εἰς Ῥουάν, ὅπου ἄλλιν ἠρευνήσαμεν, ἀλλ' οὐχὶ ἐπιτυχέστερον. Οὐτε

εἰς Ἐλβερ ἤξευρον νὰ μᾶς εἰπωσὶ τι περὶ τοῦ Κύκρου· τὸ αὐτὸ καὶ εἰς Πόσην, ὅπου ὑπάρχουσι καταβράκται καταπακτοί, καὶ ὅπου ἐπομένως πλοῖα δὲν διέρχονται ἀπαρατήρητα.

Ἄλλὰ, χωρὶς ν' ἀποθαρρυνθῶμεν, ἐπροχωροῦμεν πάντοτε, καὶ τοι· χωρὶς μεγάλης ἐλπίδος, διότι ὁ Κύκρος δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ὠρμήθη ἐξ ἐνὸς τῶν μεταξὺ κειμένων σημείων. Ἀπίθανον δὲν ἦτον νὰ εἶχεν ἀποπλεύσει ἡ κυρία Μίλλιγαν μετὰ τοῦ Ἀρθοῦρ ἐκ Κιλλεβέρ ἢ ἐκ Κωδσεβὲκ, ἔτι δὲ πιθανώτερον ἐκ Ῥουάν. Ἄφ' οὗ ὅμως ἔχνος τοῦ διάπλου των δὲν εὐρίσκουμεν, ἔπρεπε νὰ ὑπάγωμεν μέχρι Παρισίων, ἢ μάλλον ἐπέκεινα.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ὥδοιποροῦμεν μόνον ὅπως προχωρήσωμεν, ἀλλ' ἔπρεπε καὶ καθ' ἡμέραν νὰ κερδίζωμεν τὸν ἐπιούσιον, μᾶς ἐχρειάσθησαν πέντε ἐβδομάδες ἀπὸ Ἰσιγνὺ εἰς Χαρεντῶνα.

Ἐκεῖ ὅμως, ζήτημα· θὰ παρακολουθοῦμεν τὸν Σηκουάναν, ἢ τὴν Μάρνην; Πολλὰκις ἠρώτησα ἐμαυτὸν περὶ τούτου σπουδάζων τὸν χάρτην μου, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκον λόγους πειστικωτέρους διὰ τὴν μίαν ὁδὸν μάλλον παρὰ διὰ τὴν ἄλλην.

Εὐτυχῶς ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς Χαρεντῶνα, ἔπαυσαν αἱ ἀμφιβολίαι, διότι ἐκεῖ ἐμάθομεν ὅτι εἶχε φανῆ πλοῖον μοιᾶζον τὸν Κύκρον. Ἦτον πλοῖον διασκεδάσεως, καὶ εἶχεν ἐξώστην.

Ὁ Ματτίας τόσον κῦχαριστήθη, ὥστε ἤρχισε νὰ χρευθῇ εἰς τὴν ὄχθην. Ἐπειτα δὲ, παύσας τὸν χορὸν, ἔλαβε τὸ βιολίον του, καὶ ἔπαιξε παρὰφῶρος ἐμβατήριον θριαμβευτικόν.

Ἐν τούτοις ἐγὼ ἐξηκολούησα ἐρωτῶν τὸν ναύτην, ὅστις εἶχε συγκατατεθῆ νὰ μᾶς ἀποκριθῇ. Ἀμφιβολία δὲν ἐπετρέπετο· ἦτον βεβαίως ὁ Κύκρος. Πρὸ δύο ἡμερῶν μνητῶν εἶχε διέλθει διὰ Χαρεντῶνος, προσαναβαίνον τὸν Σηκουάναν.

Δύο μῆνες! Πάρα πολὺ μᾶς εἶχε προλάβει· ἀλλὰ τί βλάπτει; Προχωροῦντες πάντοτε, τέλος πάντων θὰ τὸν ἀπηντῶμεν, ἂν καὶ ἡμεῖς μὲν εἶχομεν μόνους τοὺς πόδας ἡμῶν, ἐκεῖνος δὲ τοὺς πόδας δύο καλῶν ἵππων.

Τὸ ζήτημα τοῦ καιροῦ ἦτον οὐδέν. Τὸ σπουδαῖον, τὸ ἔκτακτον, τὸ θαυμάσιον, ἦτον ὅτι ἀνευρέθη ὁ Κύκρος.

— Τίς εἶχε δίκαιον; ἐκράξεν ὁ Ματτίας.

Ἄν ἐτόλμων θὰ ὁμολόγουν ὅτι καὶ ἡ ἐδική μου ἐλπίς ἦτον ζωηρὰ, ζωηροτάτη· ἀλλὰ δὲν εἶχον τὸ θάρρος νὰ δρίσω, οὔτε ἀπέναντι ἐμοῦ αὐτοῦ πάσας τὰς ιδέας, πάσας τὰς ἀτοπίας ὅσαι παρέφερον τὴν φαντασίαν μου.

Δὲν εἶχομεν πλέον νὰ ἰστάμεθα καὶ νὰ ἐρωτῶμεν τοὺς ἀνθρώπους· ὁ Κύκρος ἦτον ἐμπρὸς· ἤρκει ν' ἀκολουθῶμεν τὸν Σηκουάναν διὰ νὰ τὸν εὐρωμεν.

Ἄλλ' εἰς Μορετ ὁ Λογγὸς ἐβάλλει εἰς τὸν Σηκουάναν, καὶ ἐκεῖ ἠναγκάσθημεν νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰς ἐρεῦνας.

Ὁ Κύκρος εἶχε προσαναβῆ τὸν Σηκουάναν.

Ἡ γυνὴ δ' ἐκείνη μᾶς ἀτενίζει ὀλίγον πρὶν ἢ μᾶς ἀπαντήσῃ, ὡς ἂν ἠρωτώμεν ἀνοησίας.

— Δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ, μᾶς λέγει τέλος πάντων.

— Καὶ ποῦ εἶναι ;

— Εἰς τὴν Αἴγυπτον.

— Ἄφωνοι, ἀντηλλάξαμεν βλέμματα, ὁ Ματτίας κ' ἐγώ. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ! Κυρίως δὲν ἤξεύρομεν τί ἐστὶν Αἴγυπτος, ποῦ εἶναι ἡ χώρα αὕτη, ἀλλ' ἀορίστως ἐφρονοῦμεν ὅτι εἶναι μακρὰν, πολὺ μακρὰν, πέραν που τῶν θαλασσῶν.

— Καὶ ἡ Λίζα ; Γνωρίζετε τὴν Λίζαν ;

— Ἀκούεις ! Ἡ Λίζα ἐπῆγεν εἰς πλοῖον, εἰς μίαν κυρίαν Ἀγγλίδα.

Ἡ Λίζα εἰς τὸν Κύκρον ! Εἶναι ὄνειρον ;

Ἄλλ' ἡ γυνὴ μᾶς ἀποδεικνύει ὅτι αὐτὰ ὅλα εἶναι ἀλήθεια.

— Σὺ εἶσαι ὁ Ῥεμῆς ; μ' ἠρώτησε.

— Ναί.

— Λοιπὸν, μᾶς εἶπεν, ὅταν ὁ Συριότος ἐπνίγη...

— Ἐπνίγη ;

— Εἰς τὸν καταβράκτην. Ἄ ! δὲν ἠκούσατε

ὅτι ὁ Συριότος ἔπεσεν εἰς τὸ νερὸν, ὅτι ἐπέρρασεν ἀπὸ κάτω ἀπὸ μίαν σανίδα, καὶ τὸ φόρεμά του ἐμπερδεύθη εἰς ἓν κερδίον. Αὐτὰ εἶναι τοῦ ἐπαγγέλματος. Τότε, ἀφ' οὗ ἐπνίγηκε, ἡ Αἰκατερίνη εὐρέθη εἰς μεγάλην στενοχωρίαν, ἂν καὶ ἡ ἀξιοῦσθαι της εἶναι πολλή. Ἀλλὰ, ἤξεύρετε, ὅταν λείπουν τὰ χρήματα, δὲν κατσκευάζονται ἀπὸ μίαν ἡμέραν εἰς ἄλλην. Χρήματα δὲν εἶχε. Τῇ ἐπρότειναν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον ν' ἀναθρέψῃ τὰ παιδία μιᾶς κυρίας, ὅπου εἶχεν ὑπηρετήσῃ ὡς τροφός. Ἄλλ' εἶχε τὴν δυσκολίαν τῆς ἀνεπιείκους της, τῆς μικρᾶς Λίζας. Καὶ ἐν ᾧ δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ, ἰδοὺ εἰς τὸν καταβράκτην ἔρχεται μίαν ἐσπέραν μίαν κυρίαν Ἀγγλίς, ἣτις περιφέρει τὸ παιδίον της ἀσθενές. Συνδιαλέγονται, καὶ ἡ Ἀγγίς, ἣτις ἐζητεῖ παιδίον νὰ παίξῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ της, ὅστις ἐβαρύνετο μόνος εἰς τὸ πλοῖον, ζητεῖ νὰ τῇ δοθῇ ἡ Λίζα, καὶ ὑπόσχεται νὰ τὴν ἀναλάβῃ, νὰ τὴν θεραπεύσῃ, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν τύχην της. Καλὴ κυρία ἦτον αὕτη, ἀγαθωτάτη καὶ ἡμερωτάτη πρὸς τοὺς πτωχοὺς. Ἡ Αἰκατερίνα ἐδέχθη, ἡ Λίζα ἐπῆγεν εἰς τὸ πλοῖον τῆς Ἀγγίδος κυρίας, καὶ ἡ Αἰκατερίνα ἀνεχώρησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Ὁ σύζυγός μου ἀντικατέστησε τὸν Συριότον. Ἡ Λίζα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὀμιλήσῃ οἱ ἰατροὶ ὅμως λέγουσι ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ ἠμπορέσῃ. Ἐζήτησεν ὅμως, πρὶν ἀναχωρήσῃ, παρὰ τῆς θείας της νὰ μ' εἰπῇ νὰ σοὶ τὰ διηγηθῶ ὅλ' αὐτὰ, ἂν ἔλθῃς νὰ τὴν ἰδῆς. Αὐτὰ εἶναι.

Τόσον ὅλ' αὐτὰ μὲ παρεζάλισαν, ὥστε λέξιν δὲν ἦρα νὰ εἰπῶ. Ἄλλ' ὁ Ματτίας δὲν τὰ ἔχασεν ὡς ἐγώ.

— Καὶ ποῦ ἐπῆγεν ἡ Ἀγγίς κυρία ἐκείνη ; ἠρώτησεν.

— Εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, ἢ εἰς τὴν

Ἑλβετίαν. Ἡ Λίζα ὑπεσχέθη νὰ μοὶ γράψῃ διὰ νὰ σοὶ δώσω τὴν διεύθυνσίν της, ἀλλ' ὡς τὴν ἐπιστολὴν δὲν ἔλαβον.

ΚΒ

Τὰ ὄρατα σπάρρανα εἶπον ἀλήθειαν.

Καὶ ἐγὼ μὲν ἔμενον ἄφωνος, ὁ δὲ Ματτίας ἔπραξεν ὅ,τι ἐγὼ εἶχον πρκαρμελήσει.

— Σὰς εὐχαριστοῦμεν πολὺ, κυρία, εἶπε.

Ἐλαφρῶς δὲ σπρώξας με, μ' ἔφερεν ἔξω τοῦ μαγειρείου.

— Ἀναχωροῦμεν, εἶπεν. Ἐμπρός ! Ὅχι μόνον τὸν Ἀρθοῦρ καὶ τὴν κυρίαν Μίλλιγαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Λίζαν ἔχομεν νὰ φθάσωμεν τώρα. Τί καλὰ ! Θὰ ἐχρονотριβοῦμεν εἰς Δρευζύ. Τώρα ἠμποροῦμεν νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν δρόμον μας. Ἴδου ἀγαθὴ τύχη ! Ἀρκετὰς κακὰς εἶχομεν τὴν μᾶς ἔρχονται καὶ καλαί. Ὁ ἄνεμος ἤλλαξε. Τίς ἤξεύρει ποῖα καλὰ ἀκόμη μᾶς ἐπιφυλάττονται ;

Καὶ ἐξακολουθήσαμεν διώκοντες τὸν Κύκρον, ἄνευ χρονοτριβῆς, καὶ μόνον μένοντες τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον καιρὸν, ὅταν ἔπρεπε νὰ κοιμώμεθα καὶ νὰ κερδίζωμεν τινὰς ὀβολούς.

Εἰς Δεκίτζην, ὅπου ἡ Νιθερναία διώρυξ ἐκβάλλει εἰς τὸν Λεῖγηνρα, ζητοῦμεν εἰδήσεις περὶ τοῦ Κύκρου, καὶ μανθάνομεν ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὴν πλαγίαν διώρυγα. Παρακολοῦθοῦμεν δ' αὐτὴν μέχρι Διγοίνης, καὶ ἐκεῖθεν τὴν τοῦ κέντρου μέχρι Σαλῶνος.

Ὁ χάρτης μου μοὶ λέγει ὅτι διὰ Χαρόλλης θὰ διτυθυνοῦμεθα ἀμέσως εἰς Μακῶνα, ἀποφεύγοντες γύρον μέγαν, καὶ πολλῶν ἡμερῶν πορείαν ἄλλ' ἢ ἀπόφασις αὕτη εἶναι ἀπότομος, καὶ ἀφ' οὗ ἐσυζητήσαμεν τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ, οὐδεὶς ἡμῶν τολμᾷ νὰ τὴν συστήσῃ, διότι ὁ Κύκρος ἴσως ἐστάθη καθ' ὁδόν, καὶ τότε τὸν παρερχόμεθα, καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψωμεν ὀπίσω, χρονοτριβοῦντες ἀντὶ νὰ κερδίσωμεν καιρὸν.

Κατέβημεν λοιπὸν τὴν Σαῶνην ἀπὸ Σαλῶνος εἰς Λυών.

Ἄλλ' ἐκεῖ παρουσιάσθη ἀληθὴς δυσκολία. Ὁ Κύκρος κατέβη, ἢ ἀνέβη τὸν Ῥοδανόν ; δηλαδή ἢ κυρία Μίλλιγαν ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἑλβετίαν ἢ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν ;

Ἐν τῇ μεγάλῃ κινήσει τῶν πλοίων τῶν ἀναβαινόντων καὶ καταβαινόντων τὸν Ῥοδανὸν καὶ τὴν Σαῶνην, ὁ Κύκρος ἐπέρρασεν ἴσως ἀπαρατήρητος. Ἐρωτῶμεν λοιπὸν τοὺς ναύτας, τοὺς κωπηλάτας, καὶ ὅλους τοὺς ζῶντας εἰς τὰς προκυμαίας, καὶ τέλος συλλαμβάνομεν τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ κυρία Μίλλιγαν ἐπῆγεν εἰς Ἑλβετίαν. Παρακολοῦθοῦμεν ἐπομένως τὸν Ῥοδανόν.

— Ἀπὸ τῆς Ἑλβετίας ὁ δρόμος φέρεται εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἶπεν ὁ Ματτίας. Ἄλλη τύχη ! Ἄν παρακολοῦθοῦντες τὴν κυρίαν Μίλλιγαν ἐφθάνομεν εἰς τὴν Λούκκαν, πῶς θὰ ἐχαίροτο ἡ Χριστίνα !

Ὁ δυστυχὴς Ματτίας μὲ βοήθει ν' ἀνεύρω ἐ-

Ἄφ' οὗ δ' εὐσυνειδήτως ἤρουνήσαμεν τὰ περὶ χώρα τοῦ Βεβέου, ἐμακρύνθημεν ὀλίγον αὐτῶν πρὸς Κλαρὸν καὶ Μοντρέ, θλιβόμενοι μὲν διὰ τὴν μέτριον τοῦδε ἀποτυχίαν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀποθαρρύνόμενοι. Ὅ, τι δὲν ἐπέτυχε σήμερον, θὰ ἐπιτύχη βεβαίως αὔριον.

Διηρχόμεθα δὲ ἄλλοτε μὲν ὁδοὺς ἐχούσας ἐκατέρωθεν τοίχους, ἄλλοτε δὲ ἀμπέλους καὶ φυτείας δένδρων ὀπωροφόρων ἐνίοτε τὸν δρόμον ἐσκιάζον μέγισται καστανάει, ὧν τὸ πυκνὸν φύλλωμα, κωλύον τὴν διόδον τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ φωτός, ἐπέτρεπε μόνον εἰς παχυσίαν πόνη νὰ θάλλῃ ὑπὸ τὸν ὄλον του. Ἄνὰ πᾶν δὲ βῆμα τῶν ὁδῶν καὶ τῶν στενωπῶν τούτων ἀπηντῶμεν κιγκλιδῶμα σιδηροῦν ἢ φραγμὸν ξύλινον, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐβλέπομεν κήπων χαλικοστρώτους δενδροστοιχίας, ἀνελισσομένας περὶ χλοεράς ἐκτάσεις, ἃς ἐκόσμουον χαριέντως ἄνθη καὶ δενδρύλλια. Ἐπειτα δ' ἐντὸς τῆς πρασινάδος ἐκρύπτετο οἰκία πολυτελής ἢ οἰκίσκος κομψός, περιστετευμένος ὑπὸ φυτῶν ἀναρριζωμένων. Πᾶσαι δὲ αἱ οἰκίαι καὶ πάντες οἱ οἰκίσκοι εἶχον διὰ τῶν μᾶλλον συμφύτων χωρίων τετμημένην ἔποψιν ἐπὶ τῆς στυλβούσης ἐκτάσεως τῆς λίμνης μετὰ τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν σκοτεινῶν ὁρέων.

Οἱ κῆποι δ' οὗτοι πολλάκις μᾶς ἔφερον εἰς ἀπελπισίαν, διότι μᾶς ἠνάγκαζον νὰ μένωμεν μακρὰν τῶν οἰκιῶν, καὶ ἐπομένως μᾶς ἐκώλυον τοῦ ν' ἀκούμεθα ὑπὸ τῶν ἐνοικίων, ἂν δὲν ἐπαίζομεν καὶ δὲν ἐτραγωδοῦμεν πάσει δυνάμει, ὅπου, ὅτε ἐγένετο ἀπὸ πρῶτας μέχρις ἐσπέρας, ἦτον οὐκ ὀλίγον κοπιαστικόν.

Οὕτως ἐμουσουροῦμεν περὶ δείλην ποτὲ ἐν μιᾷ τῶν ὁδῶν, ἔχοντες ἐμπρὸς ἡμῶν σιδηρᾶν κιγκλιδα, πρὸς ἣν ἐψάλλομεν, καὶ ὀπίσω ἡμῶν τοῖχον δι' ὃν οὐδαμῶς ἐφροντίζομεν. Εἶχον ψάλλει δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων μου τὴν πρῶτην στροφὴν τοῦ νεαπολιτικοῦ ἄσματός μου, καὶ ἔμελλον ν' ἀρχίσω τὴν δευτέραν, ὅτε αἰφνης ὀπίσω ἡμῶν, καὶ ὀπίσω τοῦ τοίχου ἐκείνου ἠκούσαμεν παράδοξόν τινα φωνὴν ἀσθενῶς ψάλλουσαν ταῦτα:

«Δίψου τὰ βόδα σου κ' οἱ ἄσπροι κρίνοι;
Νὰ ὄγη; ἀσπρούλα μου, νὰ τὰ ποτίσης».

Τίς ἐδύνατο νὰ εἶναι ἡ φωνὴ αὐτῆ;

— Ὁ Ἀρθοῦρ; ἠρώτησεν ὁ Ματτίας.

Ἄλλ' ἔχι δὲν ἦτον ὁ Ματτίας δὲν ἀνεγνώριζον τὴν φωνὴν του. Καὶ ὅμως ὁ Κάπης ἐστέναζεν ὑποκώφως, καὶ ἔδιδε πλεῖστα δείγματα χαρᾶς ζωηρᾶς, πηδῶν πρὸς τὸν τοῖχον.

Μὴ συνεχόμενος πλέον, ἀνέκραξε:

— Τίς τραγοῦδῃ;

Καὶ ἡ φωνὴ ἀπεκρίθη:

— Ῥεμὴ!

Τ' ὄνομά μου ἀντὶ ἀποκοίσεως. Πλήρεις ἐκπλήξεως ἠτενίζομεν ἀλλήλους, ὁ Ματτίας καὶ ἐγώ.

Ἄλλ' ἐνῶ ἐμένομεν οὕτως ὡς ἀπολελιθωμένοι

ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, εἶδον ὀπίσω τοῦ Ματτίας, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ τοίχου, καὶ ὑπὲρ ταπεινὴν θάμνων φραγὴν λευκὸν μανδύλιον κυματοῦν εἰς τὸν ἀέρα· καὶ εὐθὺς ἐτρέξκαμεν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ὅτε δὲ μόνον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν φραγὴν, ἐδυνήθημεν νὰ ἰδῶμεν τίς ἦτον οὗ ὁ βραχίον ἐκείνου τὸ μανδύλιον.— Ἡ Λίζα!

Τέλος τὴν εὔρομεν, καὶ μετὰ τῆς Λίζας τὴν κυρίαν Μίλλιγαν καὶ τὸν Ἀρθοῦρ.

Ἄλλὰ τίς εἶχε τραγοῦδῆσι; Ταύτην τὴν ἐρώτησιν τῇ ἀπευθύνσαμεν συγχρόνως ὁ Ματτίας καὶ ἐγώ, ἅμα ἐδυνήθημεν ν' ἀνοίξωμεν τὸ στόμα.

— Ἐγώ, εἶπε.

Ἡ Λίζα ἐτραγοῦδῆσε! Ἡ Λίζα ὠμίλει!

Ἀληθὲς ὅτι χιλιᾶκις εἶχον ἀκούσει ὅτι ἡ Λίζα ὀ' ἀναλάβῃ ποτὲ τὴν φωνὴν, καὶ πιθανῶς ὑπὸ τὴν ἐπιβρόχην ἰσχυρᾶς τινος συγκινήσεως, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐνόμιζον δυνατὸν.

Ἄλλ' ἰδοῦ, ἐγένεν ἰδοῦ, ὠμίλει ἰδοῦ, ἐτελέσθη τὸ θαῦμα! Καὶ ὅτε μ' ἤκουσε νὰ τραγοῦδῶ, ὅτε ἐνόησεν ὅτι ἐπανῆλθον, ἐν ᾧ ὑπόπτειεν ὅτι ἴσως ποτὲ πλέον δὲν θὰ μ' ἐπανέβλεπε, τότε ἠσθάνθη τὴν βιαίαν ἐκείνην συγκίνησιν.

Ἡ ἰδέα δ' αὕτη τόσον μ' ἐκλόνησε καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ κρατηθῶ διὰ τῆς χειρὸς εἰς κλαδίον τῆς παρακειμένης φραγῆς.

Ἄλλὰ καιρὸς δὲν ἦτον νὰ λησμονῶ ἑμαυτόν.

— Ποῦ εἶναι ἡ κυρία Μίλλιγαν; εἶπον. Ποῦ εἶναι ὁ Ἀρθοῦρ;

Ἡ Λίζα ἐκίνησε τὰς χεῖρας εἰς ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἐκ τοῦ στόματός της ἐξῆλθον ἀναρροὶ μόνον τόνοι. Τότε ἀνυπομονοῦσα, μετεχειρίσθη τὴν γλώσσαν τῶν χειρῶν ἵνα ἐξηγηθῇ καὶ ἐνοηθῇ ταχύτερον, διότι ἡ γλώσσα καὶ ἡ διάνοιά της ἦσαν ἔτι ἀδέξιοι εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου.

Ἀκολουθῶν δὲ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν σχηματοποιεῖν της ἦν ὁ Ματτίας δὲν ἐνόει, εἶδον μακρὰν εἰς τὸν κῆπον, ὅπου ἐστρέφετο συμφυτος δενδροστοιχία, μικρὸν καὶ μακρὸν ἀμάξιον, ὅφ' ὑπηρετοῦ ὠλοῦμενον. Εἰς τὴν ἅμαξαν ταύτην ἔκειτο ὁ Ἀρθοῦρ, καὶ κατόπιν του εἶπετο ἡ μήτηρ του, καὶ . . . ἐκλινον ἐμπρὸς νὰ ἰδῶ καθαρώτερον, . . . καὶ ὁ κύριος Τζάιμς Μίλλιγαν. Ἀμέσως ἐρρίφθην κάτω ὀπίσω τῆς φραγῆς, εἰπὼν καὶ εἰς τὸν Ματτίαν τάχιστα νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ, χωρὶς νὰ σκεφθῶ ὅτι ὁ κ. Τζάιμς Μίλλιγαν δὲν ἐγνώριζε τὸν Ματτίαν.

Ἄμα δὲ παρῆλθεν ἡ πρώτη τοῦ φόβου συγκίνησις, ἐνόησα πόσον ἦτον ἐπόμενον ἡ αἰφνιδικὴ ἡμῶν ἀπομάκρυνσις νὰ ἐκπλήξῃ τὴν Λίζαν, δι' ὃ ἀνεγερθεὶς ὀλίγον, τῇ εἶπον ταπεινῇ τῇ φωνῇ:

— Δὲν πρέπει ὁ κ. Τζάιμς Μίλλιγαν νὰ μ' ἰδῇ, ἢ ἠμπορεῖ νὰ μὲ σείλῃ ὀπίσω εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἐψῶσε δ' ἐκείνη τοὺς δύο βραχίονας εἰς ἔκφρασιν τρόμου.

— Μὴ κινῆσαι, ἐξηκολούθησα. Μὴ εἰπῆς τί-

Ὁ ὑπνρέτης ἐξῆλθεν ἐπισήμως.

— Νομίζω ὅτι θὰ γευματίσωμεν ἐδῶ καλῆ-
τερα ἀφ' ὅτι ἐγευματίζομεν εἰς τοὺς Δρισκόλλ,
εἶπεν ὁ Ματτίας.

Τὴν ἐπαύριον ἡ κυρία Μίλλιγαν ἤλθε νὰ μᾶς
ἰδῆ τὴν συνώδευον δὲ ῥάπτης καὶ ῥάπτρια, καὶ
μᾶς ἔλαθον μέτρον δι' ἐνδύματα καὶ χιτῶνας.

Μᾶς εἶπε δὲ ὅτι ἡ Λίτζα ἐξηκολούθει δοκιμά-
ζουσα νὰ δμιλῆ, καὶ ὅτι ὁ ἱατρὸς τὴν ἐκήρυξεν
ἤδη ἱατρευθεῖσαν. Ἐπειτα δὲ, μίαν ὥραν μείνασα
μεθ' ἡμῶν, μᾶς ἀφῆκε, φιλήσασά με περιπαθῶς,
καὶ δοῦσα τὴν χεῖρα εἰς τὸν Ματτίαν.

Οὕτως ἐπανῆλθεν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, δεικνύ-
ουσα πάντοτε περισσοτέρην ἀγάπην καὶ τρυφερό-
τητα πρὸς ἐμὲ, πάντοτε ὅμως ὀλίγον πως βεβια-
σμένως, ὡς ἂν δὲν ἤθελε νὰ παραδοθῆ εἰς τὸ αἴ-
σθημα τοῦτο τῆς ἀγάπης καὶ νὰ τὸ ἐιδηλώσῃ.

Τὴν δὲ πέμπτην ἡμέραν, ἀντὶ τῆς κυρίας Μί-
λιγαν ἤλθεν ἡ θαλαμηπόλος ἣν εἶχον ἄλλοτε ἰ-
δεῖ ἐπὶ τοῦ Κύκρου· μᾶς εἶπε δὲ ὅτι ἡ κυρία μᾶς
περιέμενε εἰς τὴν οἰκίαν της, καὶ ὅτι ἡ ἄμαξα
μᾶς περιέμενε κάτω διὰ νὰ υπάγωμεν. Ἦτον δὲ
αὕτη ὥραιον ὄχημα ἀνοικτὸν, καὶ ὁ Ματτίας ἐ-
κάθησεν εἰς αὐτὸ ἄνευ ἐξιππασμοῦ καὶ εὐγενέ-
στατα, ὡς ἂν ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἐξηκολούθει
δοχούμενος· καὶ ὁ Κάπης δὲ ἐπήδησεν εἰς ἓν τῶν
προσκεφαλαίων χωρὶς νὰ στενοχωρηθῆ.

Ἡ ὁδὸς ἦτον βραχεῖα, καὶ μοι ἐφάνη ἔτι βρα-
χυτέρα, διότι ἤμην ὡς ἐντὸς ὄνειρου, καὶ τὴν κε-
φαλὴν πλήρη ἔχων ἰδεῶν ἀτόπων, ἣ ἄς ἐνόμιζον
ἂν ἀτόπους. Εἰσῆχθημεν δὲ εἰς τὴν μεγάλην αἴ-
θουσαν, ὅπου ἦσαν ἡ κυρία Μίλλιγαν, ὁ Ἄρ-
θοῦρ, ἐκτάδην κείμενος εἰς ἀνακλιντήριον, καὶ ἡ
Λίτζα.

Ὁ Ἄρθοῦρ μοι ἐξέτεινε τοὺς δύο βραχίονας,
καὶ ἐγὼ τρέξας πρὸς αὐτὸν τὸν ἐφίλησα. Ἐφίλησα
δὲ καὶ τὴν Λίτζαν, ἀλλ' ἐμὲ ἐφίλησεν ἡ κυρία Μί-
λιγαν.

— Τέλος, μοι εἶπεν, ἤλθεν ἡ στιγμή καθ' ἣν
δύνασαι ν' ἀναλάβῃς τὴν θέσιν ἣτις σοὶ ἀνήκει.

Ἐν ᾧ δὲ τὴν ἔβλεπον, περιμένων τὴν ἐξήγησιν
τῶν λόγων της, ἠνέωξε μίαν θύραν, καὶ εἶδον εἰσ-
ελθοῦσαν τὴν μάναν Βαρβερίναν, φέρουσαν εἰς
τὰς χεῖράς της ἐνδύματα βρέφους, μανδύαν ἐκ
κασιμιρίου λευκοῦ, κεφαλόδεσμον ἔχοντα τρίχα-
πτα, ὑποδήματα πλεκτά.

Μόλις δ' ἐπρόφρασε νὰ καταθέσῃ αὐτὰ εἰς τρά-
πεζαν, ὅταν τὴν ἐνέκλεισα εἰς τὰς ἀγκάλας μου.
Ἐν ᾧ δὲ τὴν κατεφίλου, ἡ κυρία Μίλλιγαν ἔδωκε
διαταγὴν εἰς ὑπνρέτην, καὶ ἤκουσα ὅτι ἐπρόφερε
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Τζαίμς Μίλλιγαν, δι' ὃ ὠχρί-
ασα.

— Οὐδὲν ἔχεις νὰ φοβῆσαι, μοι εἶπεν ἡ κυρία
Μίλλιγαν ἡσύχως. Ἐξ' ἐναντίας. Ἐλθὲ ἐδῶ πλη-
σίον μου, καὶ θὲς τὴν χεῖρά σου εἰς τὴν ἐδικήν
μου.

Τότε ἠνεώχθη ἡ θύρα τῆς αἰθούσης, καὶ εἰσ-

ἤλθεν ὁ κύριος Τζαίμς Μίλλιγαν μειδιῶν καὶ δε-
κνύων τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ὀδόντας. Ἀλλὰ μὲ εἶδε, καὶ
ἐν τῷ ἅμα φοβερὰ διαστροφή τοῦ προσώπου ἀν-
τικατέστησε τὸ μειδίαμα.

Ἡ δὲ κυρία Μίλλιγαν δὲν τῷ ἀφῆκε καιρὸν νὰ
δμιλήτῃ.

— Σὰς προσεκάλεσα, εἶπε διὰ φωνῆς βραδείας,
ἣτις ὅμως ἔτρεμεν ἐλαφρῶς, ἵνα σὰς παρουσιάσω
τὸν πρωτότοκόν μου υἱόν, ὃν εἶχον τὴν εὐτυχίαν
νὰ ἐπανεύρω—καὶ μοι ἔσφιξε τὴν χεῖρα.— Ἴδού
αὐτός. Ἀλλὰ τὸν γνωρίζετε ἤδη, ἀφ' οὗ ἐπήγατε
εἰς τοῦ ἀνθρώπου ὅστις τὸν ἔκλεψεν, ἵνα πληρο-
φορηθῆτε περὶ τῆς υἱείας του.

— Τί δηλοῖ; . . . εἶπεν ὁ κύριος Τζαίμς Μί-
λιγαν, ἐν ᾧ τὸ πρόσωπόν του ἤλλασσε χρώ-
ματα.

— . . . Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι σήμερον εἰς
τὴν φυλακὴν διὰ κλοπὴν ἣν διέπραξεν εἰς ἐκκλη-
σίαν, καὶ ὠμολόγησε τὰ πάντα. Ἴδού ἐπιστολὴ
ἣτις μοι τὸ ἀναγγέλλει. Οὗτος εἶπε πῶς ἔκλεψε
τὸ παιδίον, πῶς τὸ ἀφῆκεν εἰς τὰ Παρσίσια εἰς τὴν
ὁδὸν Βρετέιλ· καὶ τέλος πῶς ἐφρόντισε νὰ κόψῃ
τὰ γράμματα ἀπὸ τὰ ἐνδύματα τοῦ παιδίου, ἵνα
μὴ ἀναγνωρισθῆ. Ἴδού τὰ ἐνδύματα ταῦτα, δια-
τηρηθέντα ὑπὸ τῆς ἀξιολόγου γυναικὸς ἣτις ἀ-
νέθρεψε τὸ παιδίον μου. Θέλετε νὰ ἰδῆτε τὴν ἐ-
πιστολὴν; Θέλετε νὰ ἰδῆτε τὰ ἐνδύματα;

Ὁ κ. Τζαίμς Μίλλιγαν ἔμεινε ἐπὶ στιγμὴν ἀ-
κίνητος, σκεπτόμενος βεβαίως ἐν ἑαυτῷ ἂν δὲν
θὰ μᾶς ἐπνιγεν ὄλους. Ἐπειτα δὲ διηυθύνθη πρὸς
τὴν θύραν. Ἐπειτα δὲ, μέλων νὰ ἐξέλθῃ, ἐσφράφη.

— Νὰ ἰδῶμεν, εἶπε, τίνος γνώμης εἰσὶ καὶ τὰ
δικαστήρια περὶ ὑποτιθεμένων παιδίων.

Ἀλλὰ χωρὶς νὰ ταραχθῆ, ἡ κυρία Μίλλιγαν—
ἡμπορῶ πλέον νὰ εἰπῶ ἡ μήτηρ μου, — ἀπεκρίθη·

— Ἡμπορεῖτε νὰ μᾶς ἐναζήτητε εἰς τὰ δικα-
στήρια. Ἐγὼ δὲν θὰ ἐναγάγω ἐκεῖνον ὅστις ἦτον
ἀδελφὸς τοῦ συζύγου μου.

Καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη, ἐξεληθόντος τοῦ θείου μου.
Τότε ἐδυνάθη νὰ ῥιφθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας ἄς μοι
ἔτεινε ἡ μήτηρ μου, καὶ νὰ τὴν φιλήσω κατὰ
πρῶτον, ἐν ᾧ καὶ ἐκείνη με κατεφίλει.

Ὅταν δ' ἐκόπασεν ὀλίγον ἡ συγκίνησις ἡμῶν,
ἐπλησίασεν ὁ Ματτίας.

— Εἰπὲ εἰς τὴν μητέρα σου, μοι εἶπεν, ὅτι κα-
λῶς ἐτήρησα τὸ μυστικόν της.

— Τὸ ἤξευρες λοιπόν; ἠρώτησα.

Ἄλλ' ἀντ' ἐκείνου ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ μου·

— Ὅτε ὁ Ματτίας μοι διηγήθη τὰ κατὰ σέ,
τῷ παρήγγειλα ἐχευῆσαι, διότι καίτοι ἔχουσα
τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ πτωχὸς μικρὸς Ῥεμὴς ἦτον
ὁ υἱός μου, ἔπροεπον ὅμως νὰ ἔχω καὶ ἀποδείξεις
μὴ ἐπιδεχομένης ἀμφιβολίας. Τίς θὰ ἦτον, υἱός
μου, ἡ θλιψίς σου ἂν, ἀφ' οὗ σ' ἠσπαζόμενη ὡς τέ-
κνον μου, ἠρξόμην νὰ σ' εἰπῶ ὅτι ἠπατήθημεν!
Τὰς ἀποδείξεις ταύτας τὰς ἔχομεν ἤδη, καὶ ἡδη
ἐνωθέντες δὲν θὰ χωρισθῶμεν πλέον ποτέ. Πάν-